

KOMERCINĖS SĄSKAITOS FAKTŪROS IR IŠANKSTINĖS (*PRO FORMA*) SĄSKAITOS FAKTŪROS NAUDOJIMAS MUITINIAM ĮVERTINIMUI

Dokumentai – įrodymai, kuriais fiksuojami konkrečių sandorių, su kuriais jie yra susiję, duomenys. Nors jų pateikimo forma gali skirtis, muitinė turi priimti bet kokios formos dokumentą, jeigu:

- nėra jokių abejonių dėl tokio dokumento autentiškumo;
- dokumente pateikta informacija yra tinkama deklaracijoje nurodytiems duomenims arba reikalaujamai informacijai patvirtinti.

Dokumentai gali būti pateikiami įvairiomis priemonėmis, pvz., faksu, elektroninio keitimosi duomenimis sistemomis, jeigu jos atitinka autentiškumo ir praktiškumo sąlygas.

Komercinė sąskaita faktūra (dokumento kodas – N380)

Teisinis pagrindas – Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013 163 str. 1 d., Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 2015/2447 145 str., Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 2016/341 priedo D1 priedėlis.

Komercinė sąskaita faktūra – dokumentas, įvardijantis prekių pirkėją ir pardavėją bei identifikuojantis kitus pardavimo sandorio duomenis. Dokumento forma nėra nustatyta teisės aktais.

Komercinė sąskaita faktūra pateikiama, kai prekės, kurių vertę reikia nustatyti, buvo parduotos. Komercinės sąskaitos faktūros, susijusios su deklaruota sandorio verte, paskirtis – parodyti prekybinę prekių istoriją, pardavimo sandorio duomenis ir informaciją, tinkamą deklaruotiems duomenims ar būtinai informacijai patvirtinti. Pavyzdžiui, komercinėje sąskaitoje faktūroje nurodomas prekių pardavėjas, jo rekvizitai, prekių pirkėjas, jo rekvizitai, komercinės sąskaitos faktūros Nr., išrašymo data, pakrovimo data, transporto rūšis, pristatymo sąlygos, pristatymo ir mokėjimo terminai, išsamus prekių sąrašas bei apibūdinimas, įskaitant kiekvienos prekės pavadinimą (aprašymą), matavimo vienetą, kiekį, vieneto kainą, bendrą prekių vertę, bendrą prekių kiekį, bendrą prekių vertę, nuolaidas, taip pat šalių parašai ir spaudai.

Vadovaujantis Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 2015/2447 145 str., deklarantas kaip deklaraciją papildantį dokumentą turi pateikti muitinei su deklaruota sandorio verte susijusią sąskaitą faktūrą. Komercinė sąskaita faktūra gali būti pateikta tik tuo atveju, jei prekės, kurių vertę reikia nustatyti, buvo parduotos.

Pasitaiko atvejų, kai prekės parduodamos, neišrašant sąskaitos faktūros. Tokiais atvejais importuotojas turi pateikti dokumentus, kuriuos galima laikyti lygiaverčiais komercinei sąskaitai faktūrai. Pavyzdžiui, kaip dokumentas, patvirtinantis sandorio vertę, gali būti naudojama sutartis, jeigu pirkėjas ir pardavėjas dėl jos yra sutarę ir šiame dokumente yra informacija, atitinkanti paprastai pateikiamą komercinėje sąskaitoje faktūroje.

Tais atvejais, kai pardavimo sandoris buvo įvykdytas, bet komercinė sąskaita faktūra buvo išrašyta netinkamai, importuotojas turėtų pateikti kitus dokumentus, kurie galėtų būti laikomi lygiaverčiais komercinei sąskaitai faktūrai. Muitinė gali priimti tokį dokumentą (pvz., pardavimo sutartį) importuojamų prekių muitinei vertei nustatyti, vertindama kiekvieną atvejį atskirai ir atsižvelgdama į:

- priemonės ar būdus tokia dokumente pateiktai informacijai patikrinti;
- pirkėjo patikimumą;
- pardavimo sutartyje pateiktus duomenis.

Deklarantui nepateikus pirkimą ir galutinę kainą pagrindžiančių dokumentų (komercinės sąskaitos faktūros arba dokumentų, kuriuos galima laikyti lygiaverčiais komercinei sąskaitai faktūrai), turi būti taikomi kiti vertės nustatymo metodai.

Komercinės sąskaitos faktūros nereikalaujama tokiais atvejais:

- jeigu prekių išleidimo į laisvą apyvartą momentu nebuvo sudarytas pardavimo sandoris (pvz., prekės dovanojamos, esant teisių perleidimui ar konsignaciniam pardavimui);
- jeigu importuojamos nekomercinio pobūdžio prekės;
- jeigu importuojamas prekes gabena keleiviai. Tokiais atvejais, jeigu importuotojas sumokėtos arba mokėtinos kainos negali patvirtinti kitomis priemonėmis (kasos čekiu, mokėjimo kvitu ir t. t.), muitinė vertė nustatoma taikant antrinius muitinio įvertinimo metodus.

Išankstinė (*pro forma*) sąskaita faktūra (dokumento kodas – N325)

Teisinis pagrindas – Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013 163 str. 1 d., Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 2016/341 priedo D1 priedėlis.

Išankstinė (*pro forma*) sąskaita faktūra – tiekėjo pateikta sąskaita prieš prekės pakrovimą ar pardavimą, informuojanti pirkėją (gavėją) apie siunčiamų prekių rūšis, kiekius, jų vertę ir svarbias savybes (svorį, dydį ir pan.). Dokumento forma nėra nustatyta teisės aktais.

Išankstinė (*pro forma*) sąskaita faktūra naudojama:

- 1) kaip išankstinė (preliminari) sąskaita, kuri, pardavus prekes, turėtų būti pakeista galutine sąskaita faktūra;
- 2) muitinės tikslams, siunčiant pavyzdžius, reklaminę medžiagą ir kt., kai prekių muitiniam įvertinimui sandorio vertės metodas netaikytinas.

Išankstinės (*pro forma*) sąskaitos faktūros, kurios pagrindu deklaruojama muitinė vertė, paskirtis – nurodyti informaciją, būtiną deklaruotiems duomenims ar informacijai patvirtinti. Pavyzdžiui, išankstinėje (*pro forma*) sąskaitoje faktūroje nurodomas prekių pardavėjas (siuntėjas), jo rekvizitai, prekių pirkėjas (gavėjas), jo rekvizitai, sąskaitos proformos Nr., išrašymo data, pakrovimo data, transporto rūšis, pristatymo sąlygos, išsamus prekių sąrašas bei apibūdinimas, įskaitant kiekvienos prekės pavadinimą (aprašymą), prekės matavimo vienetą, prekės kiekį, prekės vieneto kainą, bendrą prekės vertę, bendrą prekių kiekį, bendrą prekių vertę, taip pat šalių parašai, spaudai. Sąskaita gali būti pažymėta įrašu „tik muitinei“ arba „*pro forma* sąskaita faktūra“ arba pan. Tam tikromis aplinkybėmis tokie dokumentai gali būti priimtini prekių, kurios nėra parduodamos, atvejais (pvz., dovanų, pavyzdžių).

Pasitaiko atvejų, kai išankstinės (*pro forma*) sąskaitos faktūros išrašomos prekėms, dėl kurių jau sudarytas pardavimo sandoris. Tuomet sąskaitos proformos bus vertinamos kaip laikini dokumentai. Po kurio laiko, sulaukus tam tikrų duomenų patvirtinimo (tikslaus prekių svorio, sudėties ir pan.), išrašoma galutinė sąskaita.

Jeigu pateikiama išankstinė (*pro forma*) sąskaita faktūra, bet prekės nėra parduotos, prekių muitinės vertės nustatymui nuosekliai taikomi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013 74 str. nurodyti muitinės vertės nustatymo metodai. Muitinės deklaracijos 43 langelyje „VNMK“ (Vertės nustatymo metodo kodas) nurodomas kodas, pateikiamas Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 2016/341 priedo D1 priedėlyje (kodai, naudojami pildant 43 langelį).

Jeigu pateikiama išankstinė (*pro forma*) sąskaita faktūra, tačiau yra duomenų, kad prekės parduotos (pvz., pateikiama pirkimo–pardavimo sutartis, kurioje pateikiama pardavimą patvirtinanti informacija, sutartyje yra duomenys, atitinkantys paprastai pateikiamus sąskaitoje faktūroje, nurodyta, kad pardavimo kaina yra galutinė), gali būti taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013 70 str.